

/MEIN NAME IST REINHOLD MESSNER, MESSNER!

Op 16 en 17 december nodigt KBF-club ALPUA vzw de grootste bergbeklimmer aller tijden uit in Antwerpen voor twee voorstellingen. Over de titel "grootste bergbeklimmer aller tijden" bestaat geen discussie, maar met zijn standpunten hoeft niet iedereen het altijd eens te zijn.

Laten we hem voor een keer niet als een heilige portretteren. Reinhold Andreas Messner, net 72 geworden, is geen doetje. Hij is welbespraakt en heeft een uitgesproken mening. Hij is egocentrisch, kan nors en bikkelhard uithalen naar wie zijn doelen in de weg staat en streeft er niet naar om iedereen te behagen. Maar Messner blijkt dan weer zeer loyaal te zijn tegenover zijn selecte vrienden en medewerkers. Hij ijverde in de voorbije zestig jaar uitermate consequent voor een zuivere klimsport. Het leverde hem talloze bewonderaars op, maar hij maakte ook veel vijanden. En denk vooral niet dat hij met de jaren aan 'panache' heeft ingeboet. Wat moet de volgende generatie bergbeklimmers weten over hem en waarvoor staat hij? Zeven keer Reinhold Messner.

"MESSNER WAS EEN BEPLEITER VAN 'BY FAIR MEANS' KLIMMEN IN TIJDEN WAARIN HET AL TE VAAK 'BY ALL MEANS' DREIGDE TE WORDEN."

MESSNER ALS KLIMMER

Als je het geluk hebt om geboren te worden met de Geister Spitzen (Dolomieten) in je achtertuin, dan heb je weinig excuus om niet te klimmen. Messner komt uit een landbouwersgezin met acht kinderen. Zij brachten hun zomers met het vee door op de hoogstgelegen alm van de vallei. Zijn vader was een gelegheidsklimmer die zijn zonen Reinhold en de jongere Günther al van hun zesde meenam in de klassieke routes van de omliggende bergen. Die twee waren vanaf dan niet meer weg te slaan uit de Dolomieten.

In '68 is Messner 24 jaar en kan hij een palmares voorleggen dat weinigen in een ganse loopbaan kunnen opbouwen. Meer dan duizend beklimmingen tussen Mont Blanc en de Drei Zinnen, waarvan meer dan twintig premières en ook twintig solobeklimmingen, allemaal met extreme moeilijkheidsgraad. Messner is een vurig voorvechter van het klassieke 'zuivere' alpinisme en van het vrij klimmen. Hij verfoeit het gebruik van boorhaken en hekelt ook de overvloed aan kabelliften. Naar het eind van de zestiger jaren lukken hem enkele opmerkelijke premières in de Andes, om vanaf 1970 met de Nanga Parbat zijn eerste achtduizender te beklimmen. Bij die afdaling kwam zijn broer Günther om het leven. Dit verhaal vertelt hij uitgebreid in zijn boek *'Die Rote Rakete'*.

Tussen '70 en '86 gaan alle achtduizenders voor de bijl, altijd zonder zuurstof en altijd via een ongewone of nieuwe route. Hij is daarmee de eerste die alle veertien achtduizenders beklom. Sommige voor een tweede keer, zoals zijn solo's op de Nanga Parbat in '78 en op de Everest in '80.

Na 1986 wilde hij geen voet meer zetten op een achtduizender. Hij stoort zich bijzonder aan de commercialisering van het huidige Himalayaklimmen. Hij gaat er prat op nooit een zware val te hebben gemaakt en beschouwt dit als belangrijker dan zijn grootste successen. Die ene val in '95, van de muren van zijn eigen burcht omdat hij zijn huissleutel was vergeten, laten we even buiten beschouwing.

Messner verlegde zijn grenzen door ook de Noord- en de Zuidpool te overschrijden en enkele woestijnen te voet door te trekken. Zijn blijvende betekenis voor de bergsport ligt daarin dat hij op een kantelmoment het klimmen een meer ethische wending heeft gegeven. Hij was een bepleiter van *'by fair means'* klimmen in tijden waarin het al te vaak *'by all means'* dreigde te worden. Ook belangrijk is dat hij als eerste de alpiene stijl naar de Himalaya verplaatste.

Een iconisch beeld: Reinhold Messner op de top van de Nanga Parbat (8126 meter). Hij was de eerste mens ter wereld die solo en zonder zuurstof een achtduizender beklom.

MESSNER OP DE BARRICADEN

In de zestiger jaren stond hij op de voorlijn van een jonge klimmersgeneratie die revolteerde tegen de louter romantische kant van de bergsport. Hij schepte er een genoeg in om met scherpe uitspraken de heilige huisjes en taboes van de Alpenclubs met de grond gelijk te maken. In 1968 publiceerde hij een manifest onder de titel *'Mord am Unmöglichen'*. Het was geen misdaadroman maar een vlijmscherpe kritiek op gangbare (mis)toestanden in het alpinisme en de ruimere Alpiene omgeving. Hij pleitte ervoor om 'het onmogelijke' te respecteren, in plaats van door laakbare middelen zoals boorhaken en laddertjes alles te willen overwinnen. De bergen moesten voor hem opnieuw 'zuiver' worden, kabelbanen en hutten konden best verwijderd worden zodat enkel nog de natuurlijke confrontatie van mens en natuur overblijft. Messner was rationeel genoeg om te beseffen dat een groot deel van zijn hypothese utopisch was, maar je moet de lat nu eenmaal hoog genoeg leggen om iets te kunnen bijsturen. Zijn veelvuldige bezoeken aan Nepal en Tibet hebben hem spiritueel sterk beïnvloed. 'Zen' maakte hem wat minder beeldenstormer maar niet minder wereldkritisch.

MESSNER ALS MARKETEER

Met een loopbaan als de zijne kan je een integrale marketingcursus stofferen. Messner blijkt een uitmuntend marketeer te zijn met aanvankelijk slechts één product: Reinhold Messner. Zijn hele loopbaan lang slaagt hij erin om zichzelf goed te verkopen zonder zich te verloochenen. Merken als Millet en Fila hadden hem al heel jong opgemerkt en hij werd hun voornaamste uithangbord. Vanuit zijn technische kennis adviseerde hij fabrikanten van bergsportartikelen en hij bezit meerdere patenten. Messner voelt spontaan aan hoe hij zijn marktwaarde moet opbouwen en handhaven. Hij geeft talloze voordrachten en is veel gevraagd bij evenementen. Voor televisiemakers is hij een gedroomde gast, hij praat goed, is meertalig en schuwt de controversie niet. Kortom, hij heeft een 'mediaprésence' die in de bergsport voordien ongezien was. Deze mix vormt een stevige basis voor zijn naambekendheid, ook buiten de bergsportkringen, wat dan weer zijn boekenverkoop ondersteunt.

In 1992 startte hij samen met Herbert Henzler, de vroegere topman van McKinsey in Duitsland, een bedrijf dat management-seminaries organiseert. Messner geeft mentale coaching aan bedrijfsleiders en begeleidt hen in uitgekende bergtochten. Dat doet hij tot vandaag nog. Al zijn projecten heeft Messner zelf gefinancierd samen met zijn sponsors of zakenpartners. Hij gaat er prat op dat hij nooit één euro aan de overheid heeft gevraagd, noch voor zijn expedities, noch voor zijn musea. Hij leende ook nooit bij een bank om een expeditie te financieren. Hij stichtte de *'Messner Mountain Foundation'* die onder meer onderwijs- en huisvestingsprojecten ondersteunt in noodlijdende berggebieden.

MESSNER ALS AUTEUR

Al op jonge leeftijd is Reinhold Messner een goed communicator. Hij is een vlot verteller en met zijn krachtige stem trekt hij spontaan de aandacht. Hij heeft grote belangstelling voor film en fotografie en beseft hoe belangrijk een beeld is. Maar bovenal ontpopt hij zich tot een vlot schrijver. Zijn pen is suggestief, rijk aan metaforen, en hij maakte de extreme bergsport bekend bij het grote publiek. Zijn kennis is encyclopedisch. In 1970 verscheen zijn eerste boek: 'Zurück in die Berge. Bergsteigen als Lebensform'. Meteen in de formule die zowat al zijn boeken typeert: een boeiend verhaal, verteld vanuit de eigen ervaring, aangevuld met een levensbeschouwelijke reflectie en geïllustreerd met schitterende foto's. Inmiddels tikt het aantal boeken van zijn hand stilaan naar de negentig uitgaven. Bedenk dan dat de meeste van deze boeken wereldwijd worden uitgegeven in meer dan tien talen. Messner hoort tot de weinige auteurs die niet gebonden zijn aan één uitgeverij en hij kan dus voor een deel zelf de voorwaarden bepalen. Messner werkte ook mee aan tal van bergfilms, hetzij als adviseur, hetzij in een film waarin hij deel van het onderwerp was. Ook momenteel werkt hij mee aan enkele films.

MESSNER ALS MILIEUACTIVIST

Zijn ecologisch engagement ligt in de lijn van zijn vroege pleidooien voor een zuivere klimsport. In de tachtiger jaren gaat hij zich ook politiek engageren. Hij wordt de promotor van de 'Alternativen Liste für das andere Südtirol', een voorloper van de latere groene partij 'Verdi Grüne Vërc'. In '99 werd hij als onafhankelijk kandidaat verkozen in het Europees Parlement. Critici verwijten hem dat hij daar enkel kwam 'cashen', in Brussel hebben ze hem niet of amper gezien. Hij argumenteert dan weer dan zijn invloed groter is door achter de schermen te lobbyen dan door in die grote praatarak te gaan zitten. In 2004 wilde hij zich opnieuw verkiesbaar stellen via de Beierse Grünen maar zijn kandidatuur werd daar afgewezen. In eigen land (Zuid-Tirol) heeft hij in tal van milieudossiers van zich laten horen, vaak met succes.

In 1999 wilde de Duitse zender NDR Messners eco-principes op de proef stellen en liet hem met verborgen camera helemaal in de val lopen. Messner had aanvaard dat hij de winnares van een wedstrijd mee zou nemen op de Matterhorn langs de Hörnligraat. De nacht voordien had een helikopter een houten kiosk nabij de Solvay-hut geplaatst (450 meter onder de top) en ingericht als souvenirshop met vlaggetjes, prentkaarten, tijdschriften, kortom alles wat erbij hoort. Wanneer Messner er met zijn touwgenote langs komt, gelooft hij zijn ogen niet en hij kan maar nauwelijks zijn zelfbeheersing behouden. Als de 'uitbater' dan vertelt dat hij ook Messners boeken verkoopt, en of hij ze wil signeren, ontploft hij. Dan volgt natuurlijk meteen de ontknoping. Messner was met open ogen in de val gelopen, maar dan wel met geheven hoofd want hij week geen millimeter van zijn principes. Het filmpje is inmiddels legendarisch en is te vinden op Youtube.

Messner is geen vegetariër maar leeft wel autarkisch. Op de hellingen rond zijn burcht 'Schloss Juval' worden een hele waaier biologische producten geteeld, wijn inbegrepen, en in Sulden bezit hij grote weilanden waar zijn kudde yaks en het kleinvee vertoeven. De boerenzoon is dus op latere leeftijd een herenboer geworden.

MESSNER ALS VERZAMELAAR

Door goede vriendschapsbanden te onderhouden met zowel een aantal van zijn grote voorbeelden als tijdgenoten, bouwde hij systematisch aan een enorme collectie memorabilia. Deze vormde de basis voor zijn 'MMM' museumketen. Bühl, Bonatti, Cassin, Comici, Preuss, Heckmayer en vele anderen hebben historische uitrustingsstukken, nota's, klimboekjes, foto's en publicaties afgestaan welke een plek kregen in één van de zes MMM-museumlocaties. Messner heeft alle berggebieden ter wereld veelvuldig bezocht, en niet altijd om er te klimmen. Hij is gefascineerd door de bergvolkeren, hij wilde ze begrijpen, hoe ze leven en overleven.

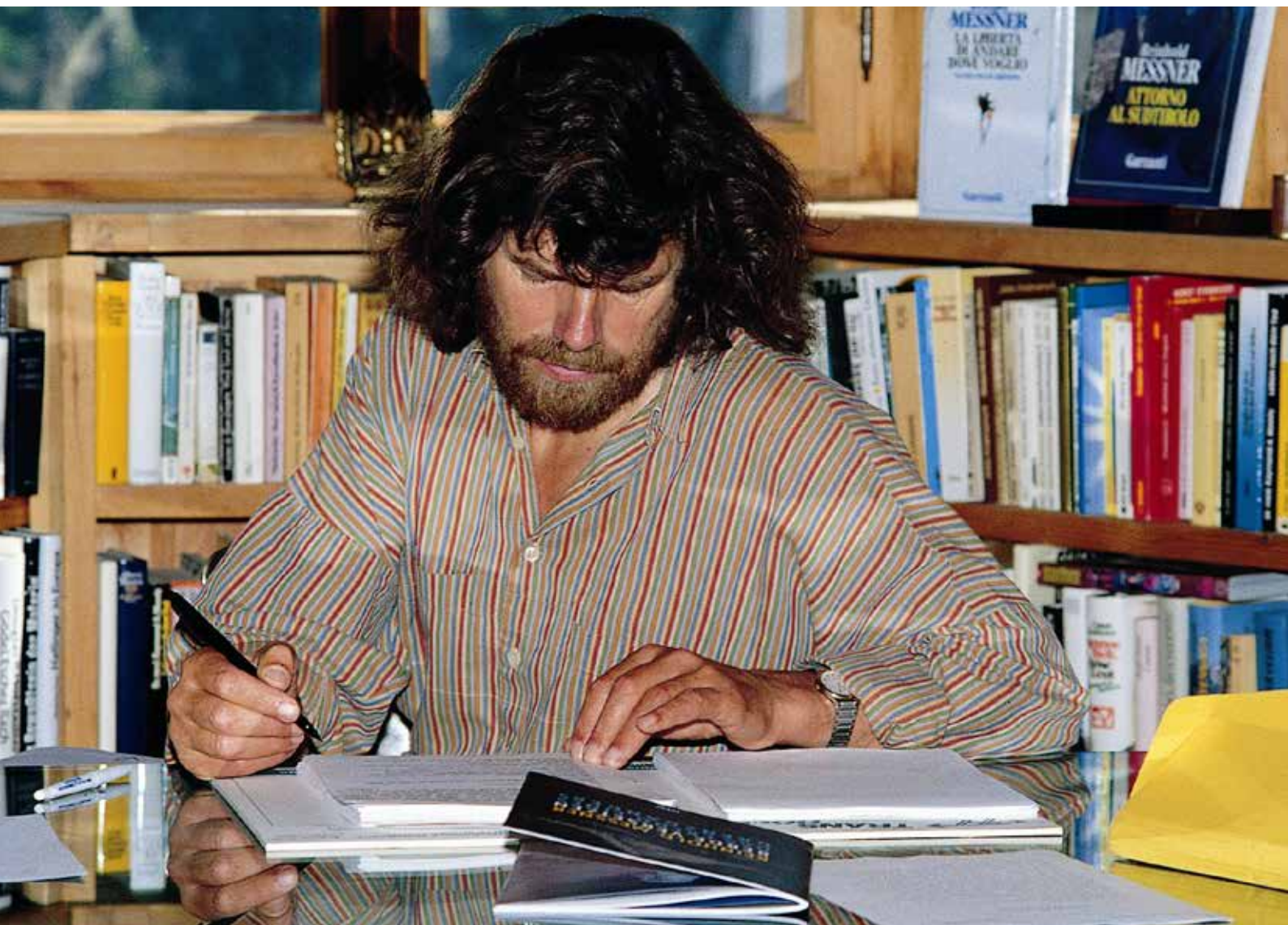
Ook zijn kunstcollectie is bijzonder uitgebreid. Naar eigen zeggen begon hij reeds als tiener oude schilderijen te kopen op rommelmarkten. Hij verzamelt schilderijen en sculpturen op basis van één thema: de bergen. Zijn credo is: 'ik koop nooit een schilderij dat mij moet uitgelegd worden'. In 2006 opent het eerste 'Messner Mountain Museum' in Schloss Sigmundskron nabij Bozen. In de daaropvolgende jaren zouden nog vijf andere MMM's volgen, telkens gewijd aan een specifiek thema. Vorig jaar nog opende het sluitstuk 'MMM Coronas' met de klemtoon op het extreemalpinisme en de grote wanden.

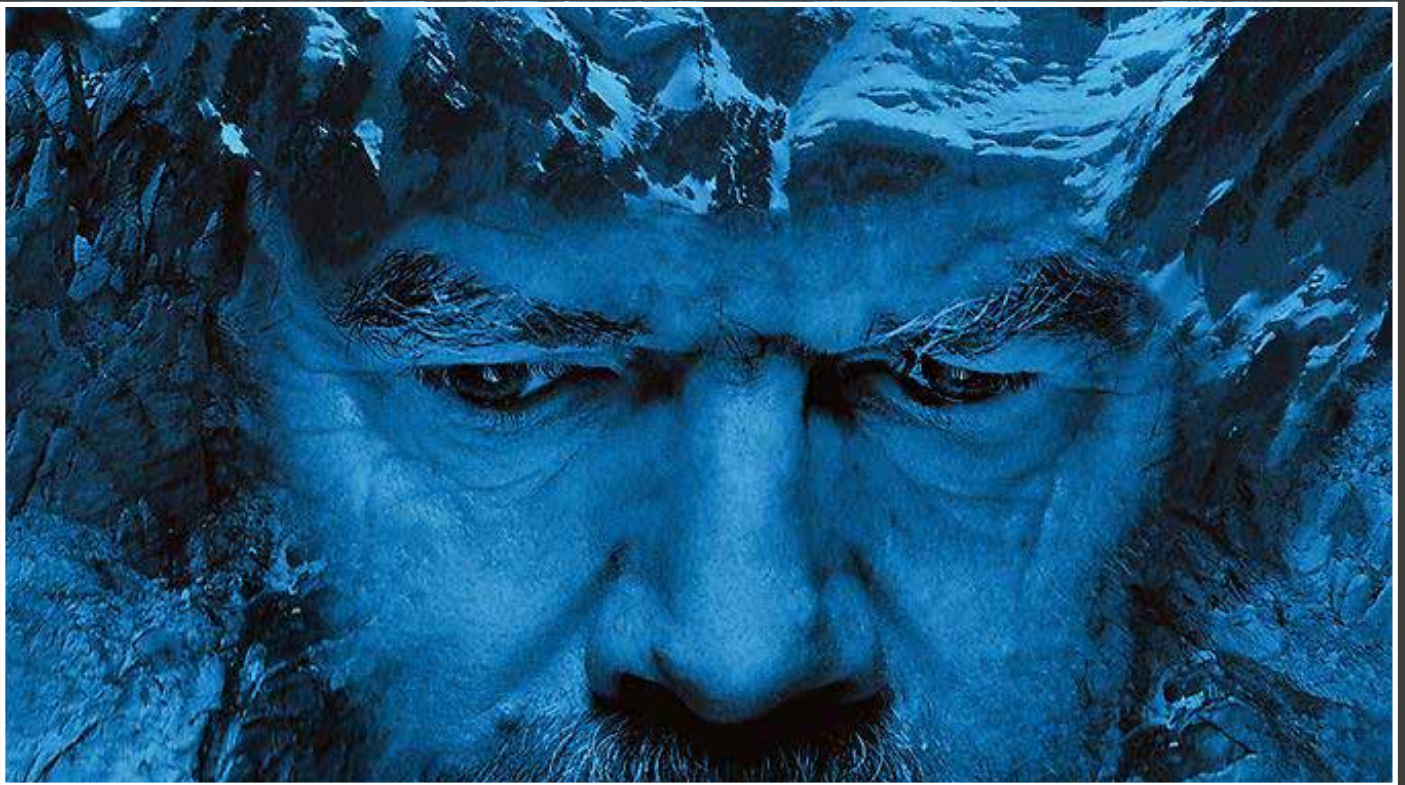
MESSNER PRIVÉ

Tot zijn veertigste hield Messner zijn privéleven goed gescheiden van zijn publieke optreden. Toen hij in Zuid-Tirol zijn eigen burcht met omliggende gronden en hoeves kocht, ging hij die ook openstellen voor bezoekers. Met zijn huidige vrouw Sabine Stehle, een decoratrice uit Wenen, heeft hij drie kinderen. Margareta Messner neemt beetje bij beetje de zakelijke leiding over van de MMM-musea. Simon Messner blijkt een uitmuntend klimmer te zijn. Vader en zoon gaan tot vandaag geregeld samen klimmen. Zijn jongste zoon wenst geheel uit de publieke belangstelling te blijven. Messner erkent dat hij zich weinig met de opvoeding van zijn kinderen heeft beziggehouden, hij was immers altijd onderweg. De familie Messner woont nu in Meran. Omwille van zijn veelvuldige verplichtingen in Duitsland bezit hij ook een appartement in München. Tijdens de maanden juli en augustus geeft hij geen voordrachten of seminars en trekt de familie zich terug in hun 'Schloss Juval' in het Schnallstal in Zuid-Tirol.

Reinhold en Sabine zijn al sinds '85 een koppel maar huwden pas in 2009. De datum werd aangekondigd in een perscommuniqué met de vermelding dat het huwelijk in besloten kring zou plaatsvinden. Toen zich die dag enkele honderden journalisten en paparazzi in het dorp verzamelden bleek hij daar in alle stilte de dag voordien te zijn getrouwd. Hij had alweer de hele pers bij de neus genomen. Een ouwe vos laat zich niet zo gemakkelijk verschalken. ▲

*"MESSNER'S BOEKEN HEBBEN EENZELFDE
FORMAT: EEN BOEIEND VERHAAL, VERTELD
VANUIT DE EIGEN ERVARING, AANGEVULD MET
EEN LEVENSBESCHOUWELIJKE REFLECTIE EN
GEÏLLUSTREERD MET SCHITTERENDE FOTO'S..."*

WAT MAAKT MESSNER ZO UNIEK? EEN OVERZICHT

- In 1968 maakte hij de eerstbeklimming van de Sas dla Crusc (Heiligkreuzkofel) in de Fanes-Dolomieten en krom daarbij voor de eerste keer een 7a-passage in alpiene omstandigheden... op bergschoenen!

- In het Mont Blancgebied spurte hij in enkele uren, alleen en zonder touw door de Droites noordwand. Dat was in 1969, amper 15 jaar nadat de eerstbeklimmers daarvoor nog drie dagen nodig hadden gehad.

- Andere solo-avonturen op heel hoge en heel moeilijke rotswanden volgden, bijvoorbeeld met de 'Philipp-Flamm-route' op de Civetta noordwestwand, ook in 1969.

- Het jaar daarna haalde hij, met zijn broer Gunther, voor de eerste keer de top van de Nanga Parba via de Rupalwand. Gunther kwam om bij de afdaling.

- Nog eens vernieuwend was hij in 1975, toen hij met de Hidden Peak (ook Gasherbrum I genaamd) voor het eerst een achtduizender volledig in alpiene stijl beklom (zonder vaste tussenkampen, dragers en vaste touwen).

- De wetenschappelijke wereld achtte het onmogelijk, maar in 1978 haalde hij, als eerste mens ter wereld, de top van de Mount Everest zonder gebruik te maken van extra zuurstof.

- Nog in dat jaar keerde hij terug naar de Nanga Parbat voor de eerste complete solo beklimming van een achtduizender.

- In 1984 stond hij opnieuw op de Mount Everest, alleen, zonder touw, zonder zuurstof en gedeeltelijk via een nieuwe route. Wellicht is dat één van de grootste alpiene prestaties aller tijden.

- In 1986 bracht hij zijn bekendste wapenfeit tot een goed einde, toen hij met de Lhotse als afsluiter, als eerste mens ter wereld alle 14 achtduizenders had bedwongen.

- De leeftijd van vijftig naderend trok hij, met de taaiheid van een wolf, te voet de Zuidpool over, een zware slee achter zich aan slepend, en recideerde in dat soort ultra-uitdagingen door op zijn zestigste alleen en over een afstand van zo'n tweeduizend kilometer de Gobi-woestijn, de grootste van Azië, te doorkruisen.